

Reykjavík 17.03.2022

Forsætisnefnd
Ráðhúsi Reykjavíkur
Tjarnargötu 11
101 Reykjavík

Hér með sendist útskrift úr gerðabók umhverfis- og heilbrigðisráðs frá 16. mars 2022 varðandi eftirfarandi mál.

Tillaga fulltrúa í ungmennaráði Grafarvogs

Lagt er fram bréf borgarstjórnar í Reykjavík dags. 16. júní 2021 þar sem fram kemur að samþykkt var á fundi borgarstjórnar og Reykjavíkurráðs ungmenna þann 11. júní 2021 að vísa til meðferðar umhverfis- og heilbrigðisráðs tillögu fulltrúa ungmennaráðs Grafarvogs um plastlausu Reykjavík 2026 sem lögð var fram á fundinum. Einnig er lögð fram umsögn umhverfis- og skipulagssviðs dags. 2. febrúar 2022.

Umhverfis- og heilbrigðisráð og Embla María Möller Atladóttir, fulltrúi ungmennaráðsins í Grafarvogi leggja fram svohljóðandi breytingartillögu:

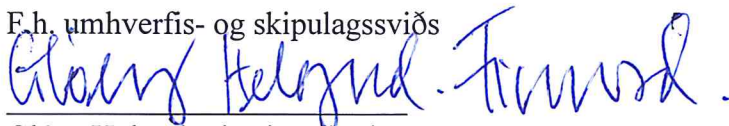
Lagt er til að Reykjavíkurborg geri metnaðarfulla aðgerðaáætlun um verulegan samdrátt í notkun plasts á vegum borgarinnar. Hafin verði nákvæm kortlagning og greining á því hvers konar plast er keypt á vegum borgarinnar í hvaða tilgangi það er notað og geri áætlanir um hvernig borgin ætli að draga úr innkaupum á ónauðsynlegu og óumhverfisvænu plasti. Kortlagningin liggi fyrir ekki síðar en í desember á þessu ári og í kjölfarið verði unnin tímasett og mælanleg aðgerðaáætlun.

Samþykkt.

Vísað til meðferðar umhverfis- og skipulagssviðs, skrifstofu umhverfisgæða.

Embla María Möller Atladóttir, fulltrúi ungmennaráðsins í Grafarvogi, Hulda Valdís Valdimarsdóttir, verkefnastjóri og Hildur Sif Hreinsdóttir sérfræðingur taka sæti á fundinum undir þessum lið með rafrænum hætti.

F.h. umhverfis- og skipulagssviðs

Glóey Helgudóttir Finnsdóttir

Fylgiskjal: Umsögn umhverfis- og skipulagssviðs dags. 2. febrúar 2022.

Umsögn um tillögu fulltrúa ungmennaráðs Grafarvogs um plastlausu Reykjavík 2026.

Lögð var fram sú hugmynd á fundi borgarstjórnar og Reykjavíkurráðs ungmenna þann 11. júní 2021 að hefja skuli vinnu við að gera Reykjavík að plastlausri borg og að það markmið náist ekki seinna en árið 2026. Tillagan var send umhverfis- og heilbrigðisráði til meðferðar sem vísaði henni til skrifstofu umhverfisgæða, grænna skrefa, til umsagnar.

Borgarfulltrúarnir Marta Guðjónsdóttir og Egill Þór Jónsson lögðu fram sambærilega tillögu 31.10.2018 í Umhverfis- og heilbrigðisráði um að minnka mengun af völdum plasts og draga úr notkun þess. Tillögunni var vísað til starfshóps um aðgerðir gegn umbúðasóun.

Aðgerðaráætlun varð til en aldrei fullunnin og síðustu misseri hafa tillögur þessa starfshóps runnið yfir í önnur verkefni eins og aðgerðaráætlun um hringrásarhagkerfið.

Er það raunhæft að Reykjavíkurborg verði algjörlega plastlaus árið 2026?

Undirrituð er sammála ungmennaráði Grafarvogs um að það sé nauðsynlegt að borgin stefni að því að minnka plastmengun og sjá til þess að það skaði ekki náttúru og dýralíf. En markmiðið „að gera Reykjavík að plastlausri borg“ er stórt og óljóst hvernig við ættum að takast á við þetta verkefni. Hvað ættum við að miða við, hvers konar plastnotkun og hvar? Kannski náum við því að verða algjörlega plastlaus árið 2026, ef við skilgreinum sýnina, stefnuna og markmiðin.

Staðan núna hjá Reykjavíkurborg hvað varðar aðgerðir gegn plastnotkun:

Í kjölfarið á samþykkt Græna plansins hafa ýmiss konar starfshópar verið settir á laggirnar sem móta eiga tillögur um umhverfisvænar aðgerðir sem borgin getur gripið til og samrýmast Græna planinu. Í þessari vinnu hefur vissulega verið tekið tillit til plastnotkunar og ýmsar aðgerðir mótaðar til þess að draga úr notkun plasts í rekstri borgarinnar.

- Starfshópur um hringrásarhagkerfið skilaði frá sér tillögum vorið 2021 og eru þær nú til umfjöllunar. Aðgerð 11 miðar að því að draga úr plastnotkun hjá Reykjavíkurborg. Aðgerðin hljómar svona: „Krafa verði gerð á hvert og eitt svið Reykjavíkurborgar, sem og fyrirtæki borgarinnar, að gera hjá sér heildargreiningu á notkun plasts og mismunandi plasttegundum. Aðilar setji sér markmið um að draga úr notkun plasts og skipta út plasttegundum eftir því sem hægt er. Horft verði til þess að velja vörur úr plasttegund sem er einsleit og hægt að endurvinnna, annars vegar, og hins vegar að hámarka hlutfall endurunnins plasts í vöru.“

Þessi aðgerð á að ná til allra stofnana borgarinnar og vera hvati til að draga úr plastnotkun og stuðla frekar að hringrás plasts.

- Í sömu skýrslu er aðgerð 10 þar sem miðað er að því að skerpa á umhverfisskilyrðum við innkaup og fylgja því eftir að umhverfisskilyrði verði sett. Með innkaupum er einnig hægt að stýra því hversu mikið plast er notað í starfsemi borgarinnar. Einnig var sér starfshópur um Græn innkaup og græn fjármál sem vann skýrslu og lagði til aðgerðir í tengslum við Græna planið. Starfshópurinn leggur til „að Reykjavíkurborg setji fram áherslur sem leiða til sjálfbærari innkaupa í innkaupastefnu Reykjavíkurborgar sem yrði fylgt

eftir með útfærðri aðgerðaáætlun með mælanlegum markmiðum.“

- Samkvæmt Græna planinu og loftslagsáætlun borgarinnar eiga allir starfsstaðir borgarinnar að vera þátttakendur í Grænu skrefunum. Þar með skuldbinda þeir sig til þess að hlíta þeim skilyrðum sem þar eru sett í formi gátlista með aðgerðum. Tvær aðgerðir fjalla sérstaklega um plast:
 - „Vinnustaðurinn beitir sér fyrir því að draga úr notkun plastpoka og notar margnota burðarpoka í staðinn fyrir einnota.“
 - „Við kaupum ekki vörur sem innihalda plastagnir / örplast.“

En auk þess er hægt að fá vinnustaði til þess að draga úr plastnotkun í gegnum ýmsar aðrar aðgerðir eins og innkaupagreiningu, skilyrði um að ekkert einnota sé keypt, skilyrði um umbúðalausar veitingar, skilyrði um að vatn sé ekki borið fram í einnota flöskum heldur sem kranavatn á könnu, og tilmæli um að semja við birgja um að afhenda vörur í endurnýtanlegum umbúðum.

Allir vinnustaðir borgarinnar sem eru þátttakendur í Grænu skrefunum fá fræðslu um sorphlokkun og hvernig hægt er að uppfylla öll skilyrðin í Grænu skrefunum, hvað þau þýða og hver tilgangurinn með þeim sé.

Ný samræmd áætlun um söfnun úrgangs á höfuðborgarsvæðinu (jan. 2022) gerir ráð fyrir því að plasti verði safnað sérstaklega við öll heimili á þessu ári. Nýjar merkingar koma á tunnum, aukið verður við fræðslu um flokkun og frágang í tunnum.

Hvað geta borgir gert til þess að draga úr plastnotkun og mengun af völdum plasts?

Borgir geta gert ýmislegt eins og að auka við hreinsun borgarlandsins, breyta ílátum þannig að komið verði í veg fyrir plastfok, auka fræðslu og virkja íbúa, framkvæmdaraðila og rekstraraðila til þess að hreinsa í kringum sig og sína starfsemi.

Við getum eftt og styrkt hringrásarhagkerfið með því að bjóða upp á valkosti í deilikerfi, viðgerðamiðstöðvar, endurnýtingarverslanir og ýmislegt í þeim dúr. Borgaryfirvöld geta einnig haft áhrif á neyslumynstur íbúa með skipulagi og staðsetningu verslana. Einnig getur Reykjavíkurborg tekið þátt í að styrkja eða stofna endurvinnslufyrirtæki eins og Plastplan og verið fyrirmynd í innkaupum og með þátttöku í Grænu skrefunum.

Lokaorð

Undirrituð hefur trú á því að þær aðgerðir sem borgin hefur þegar gripið til, auk nýjustu lagasetningar (frá júlí 2021) um bann við 10 einnota plasttegundum, muni minnka til muna plastnotkun í borginni og Tillögur starfshóps um hringrásarhagkerfið lofa einnig mjög góðu og gefa tilefni til bjartsýni. Ég hef reynt að tína til hér hvað felst í því að gera borgina plastlausu, hverjar séu áskoranirnar og hver séu tækifærin. Það eru mörg tækifæri til staðar og alltaf hægt að gera enn betur. Ég vil því hvetja alla hlutaðeigandi aðila til þess að horfa lengra og setja markið hátt.

Hildur Sif Hreinsdóttir

verkefnisstjóri Grænna skrefa
Skrifstofa umhverfisgæða
Umhverfis- og skipulagssviði
Borgartúni 12-14, 105 Reykjavík.